

ТАНЕКЕ

ISSN 0134-2266

1992

12

Aisakellade laul

LEELO TUNGAL

Väikese ara poisi jõulusalm

LEELO TUNGAL

JÕULUVANA,
MINA PALUN RONGI!
KUID KAS SINU
KOTIS SEDA ONGI...
PRAEGU ON JU KÕIGIL
AJAD KITSAD.
KÕIGE TÄHTSAM:
PANE ÄRA VITSAD!

LUMI EES JA LUMI TAGA,
KIHUTAME KUMINAGA
PIKAL VALGEL JÕULUTEEL,
LASTEPERE LAULMAS REEL.
KILL-KÖLL-KALL!
KILL-KÖLL-KALL!

OLGU ÕHK JÄÄNÕELTEST KROBE,
KELLAHÄÄL ON ÕRN KUI HÖBE.
PIKAL VALGEL JÕULUTEEL
LASTEL HARDAKS LAHEB MEEL.
KILL-KÖLL-KALL!
KILL-KÖLL-KALL!

LABI TUULE LUMISE ME
HELISEME. KUMISEME.
VASTAB VASKSEL KUMINAL
SUUR KELL TORNIS ÜLEVAL:
ROOMSAID PÜHI!
KILL-KÖLL-KALL!

MILVI PANGA
Õnnevalamise
lugu

Illustreerinud MADE BALBAT

ÕNNE TARVIS TAVALISELT
VÕTAD ETTE VALAMISE.
SELLEKS IGA LAPS TEAB, ET
TINA VÕETAKSE JA VETT.

JUHTUS SIIS, ET ÕNNETINA
MAANDUS KESET KINGANINA.
ÕNN, ET VARBAD TERVEKS JÄID
– EBAÕNN KÄIB OMAPÄI.

MILVI PANGA **Jõulude**
ootel

ÜKS VAIKE LAPS VÕIB OLLA
TOEPOOLEST ONNELIK.
KUI TA AKNAL KARDINA TAGA
TOIMETAB PAKAPIKK.

IGAL HOMMIKUL SUSSI SEEST LEIDA
VOIB MIDAGI PONEVAT
JA ÖHTUTI (KUI OUE PIILUD)
SEAL KA LATERNAD POLEVAD.

OH TULEKS JU RUTEM JÕULUD.
KOHEV LUMI JA SAANITEED.
SIIS POOLELE TEELE VASTU
LAPS SOIDAKS SUUL-JÕULUMEES.

Jõulupidu

See ilus jõulupidu toimus koolis. Algul läksime aulasse kontserti kuulama. Pärast seda läksime klassi. Seal mängisime ja tantsisime. Siis tuli aeg salme lugeda ja saime pakid kätte. Pärast sõime ja jõime limpsi. Igaüks sai veel jõulukirja Soomest. Kõige lõpuks kuulsime vaikselt jõulumuusikat ja läksimegi koju.

MARKO TUBLI Kuusikult

Jõulud

Jõulud kätte jõudnud juba,
aeg on piparkooke teha.
Piparkoogid valmis said.
Kuhu jõuluvana jäi?
Äkki jõuluvana tuli,
koputas ja teretas.
Küsis lastelt luuletusi
ja siis jagas kingitusi.

HELAR LAMBING Tartust

Tore pidu

Minu kõige toredam pidu oli jõulupidu. Seal me laulsime ja mängisime igasuguseid mängge. Meil oli ka etendus "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi". Mina olin näidendis Aevastaja ja pidin kogu aeg aevastama. Siis tuli jõuluvana. Me laulsime talle ja saime oma kingitused kätte. Läksin koos emaga koju kingitust vaatama. Pakis oli üks savist notsu ja palju komme. Sel päeval oli mul väga lõbus.

LIINA RISTOJA Tartust

Kirjasõbrad

Merli Vaarmets, 8 a.
EE2366 Jõgeva mk.
Sadala
Huvid: sport, muusika,
kleepsud.

Velly Roosileht, 11 a.
EE2820 Paide
Lai t. 66
Huvid: margid, kaardid,
kleeped, kommi- ja
nätsupaberid.
Kõik 11–12-aastased
poisid ja tüdrukud,
kirjutage!

Hille Nurme, 11 a.
EE3521 Märjamaa
Kuuse t. 11
Huvid: aeroobika, kleepsud.
Pange ümbriku ka pilt!

Sven Mihailov, 9 a.
EE2530 Valgamaa
Hummuli vald
Huvid: matemaatika, välistraimised joogipurgid,
ujumine. Vastan kõigile!

Heli Allika, 9 a.
EE3600 Pärnu mk.
Paikuse vald
Tamme t. 11
Huvid: sport, poppmuusika,
kogun lauljate ja sportlaste pilte.
Ootan kirju kõigilt 9–10-aastastelt poistelt ja tüdrukutelt.

Evelyn Hahndoy, 9 a.
EE2330 Lääne-Virumaa
Rakke
Huvid: muusika, nätsu- ja
kommipaberid

"Emme, mul on paha tuul!"
Ille oli hommikust saadik tusasena ringi käinud. Nüüd seisib ta kõrgiüksel ning püüdes, suu kõver, ema altkulmu.

Emal ei olnud paha tuju. Ema ümises pliidi juures askeldades lauluviisi.

"Tee midagi," soovitas ema ka tütrele askeldada. "Korralda õige oma mängunurk ümber."

Ille suu kiskus veel kõveramaks.

"Ei taha korraldada," pomises ta.

"Võta värvipliatsid," pakkus ema.

"Joonista midagi."

"Ei taha joonistada," virises Ille.

"Midagi ei taha."

"Siis on su tuju tõesti väga paha," tuli ema pliidi juurest ära. "Nüüd ei

aita muu, kui pead oma Paha Tuju kinni püüdma. Istu siia tugitooli," – ema viis tütre elutuppa – "ole hästi-hästi tasa. Kui Paha Tuju tuleb luurama, kuhu sa oled jäänud, krapsa tal natist kinni."

Ille vaatas ema umbusklikult.

"Kuidas Paha Tuju välja näeb?"

"Kuidas kunagi. Mõnikord sire ja

sile, mõnikord kõhn ja karvane.

Küll sa ta ära tunned. Näed, võta

see plekist kohvipurk. Kui sa ta siia sisse surud ja kaane peale vajutad,

Paha

JÜRI RANT

tuju

Illustreerinud VIIVE NOOR

oled oma pahast tujust lahti. Ainult pea meeles, istuda tuleb liikumatult. Muidu Paha Tuju end ei näita." Ille keris end toolinurka. Kell löi kümme. Õuest kostis laste naeru. Siim ja Siiri, oletas Ille. Akna juurde vaatama ka ei tohtinud ju minna. Huvitav, kas lumi on sulaks läinud, mõtles Ille. Räästad justkui tilkusid. Kui lumi on sula, saab väliskuse kõrvale lumest linna teha. Kõik teevad alati lumememmesid, tema

võiks lumeluige teha. Ille oli luikesid näinud, kui ta sügisel isaga mere ääres käis. Lumest kassi võiks ka teha. Ukse kõrvalt luuast saaks vuntsideks raagusid murda. Silmadeks on Illel kaks kastanimuna. Peab istuva kassi tegema, seda on hõlpsam plätsida. Emal sai juurvili praeahju hauduma pandud, kui toast Ille hääl kostis. "Emme, käes! Ma toppisin selle vastiku Paha Tuju purki." "No vaata," kiitis ema. "Missugune ta oli? Kas sile või karvane?" "Natuke sile ja natuke karvane kah. Koledasti punnis vastu, kui ma teda purki ajasin. Kuule, ma lähen nüüd õue!" Ja laulviisi ümisedes kepsles Ille esikusse karupükse jalga siikutama.

Kirjasõbrad

Kathlyn Listmann, 10 a.
EE2112 Lääne-Virumaa
Uhtna
Huvid: rahvastepall, muusika, tantsimine, nätsu- ja kommipaberid. 8–11-aastased poisid-plikad, kirjutage!

Eveli Ruut
EE2451 Tartumaa
Kirepi sjk.
Huvid: ujumine, kommipaberid, loomapildid.
Kes saab, saatku ka pilt, mille soovi korral tagastan.

Evelin Elbach
EE3033 Harjumaa
Kiili sjk.
Kanadva talu
Huvid: taskukalendrid, nätsu- ja kommipaberid, muusika, sport

Evelin Terro, 10 a.
EE2887 Viljandi mk.
Viiratsi
Väluste tee 27
Huvid: kleepsud, kaardid ja kalendrid. Saada ka pilt!

Karina Arro, 10 a.
EE0016 Tallinn
Metsa 66–2
Huvid: sooviksin kirjava-
hetust 9–11-aastastega.

Reelika Rohtla, 11 a.
EE2104 Lääne-Virumaa
Vohnja sjk.
Vohnja 4–7
Huvid: välismaised kommi- ja nätsupaberid. Tegelen spordiga.
Pildiga kirjale vastan kindlasti.

Karneval

Karnevaliks pidi ennast ära maskeerima. Ja kõige parem oli see, et seal sai vastlakukleid süüa. Mina tegin ennast Punamütsikeseks. Saalis oli ka Soovikaev. Ma sain sealt endale noa ja kahvli. Pärast tantsiti igasuguseid tantse ja paremad said auhinnad.

TRIINU LEPPIK Kuussaarest

Nõidade maskiball

Tahtsin olla väga uhke nõid ja seepärast tegime kodus suuri ettevalmistusi.

Ema andis mulle vanaema vana läikivroheline kleidi. Peas oli mul võrgust kübar, loor ees. Õlale võtsin vahtkummist konna, sest ma olin konnade valitsejanna. Jalas olid mul läikivad sukkpüksid ja kõrgete kontsadega saapad. Ei puudunud ka luud, kuid see polnud tavaline. Luua küljes olid värvilised paelad ja lipsud.

Ema värvis mu silmad kleidiga ühte värvi, ta toonitas ka põski ja värvis huuli.

Ka teistel olid toredad riided seljas. Mõni nõid oli räbalates, mõnel lipi-lapilised riided.

*Peol oli ka vikoriin ja mängiti igasuguseid mängu. Kõrgete kontsadega polnud kerge hüpata, pall jalgade vahel. Viskasin saapad nurka ja tegin edasi. Keegi õnneks ei pahan-
danud ka. Kokkuvõttes tulid esimese kolme hulka ja mälestuseks sain väikese puust jä-
nese. Pidu lõppes diskoga.*

Mulle meeldivad sellised peod, kus saab ennast uhkelt ehtida ja toredaid vanaaegseid riideid kanda.

KAIRI ALLIKAS Kiilist

Jõulusalm

ENO RAUD

KUI KÄTTE JÕUAB JÕULUKUU,
SAAB KUUSEST VARSTI JÕULUPUU,
SIIS LAPS LOEB SALMI KUUSE ALL
JA SALM ON HÄSTI MEELES TAL.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

KALJU SAABER

Jõulumäng

Eestimaal on üks paik, mida hüüan hellitavalt Inju metsanurgaks. Seal oli mu sünnikodu. Jõulukuuse olime juba heinaajal välja valinud. Ikka oma Kalmu talu metsast, võõrast me ei tahtnud. Ometi pidime puu salaja koju tooma, mets oli kolhoosile võetud, meid oleks võidud metsavarasteks teha.

"Kas sa uusi patusid tahad?" päris vanaema varakult.

"Tahan küll."

"Siis telli jõuluvanalt, ta toob."

"Kes neid teeb?" tahtsin teada.

"Eks päkapikud ja jõulumoor tee, kes muu." Jõulude eel tulid suured vennad koju – Heino rauakoolist, Rein tehnikumist. Aga see pol-

nud kõik. Juba kuu aja eest oli tädi Anna ema-
le kirjutanud, et tuleb jõuluks meile. Ta oli ro-
hukaupmees, kandis oma seljakotis arstiroh-
tusid linna apteegist maale laiali. Nooruses oli
ta teeninud mõisasakste juures ja tal oli pal-
ju ilusaid vanaaegseid asju.

"Ema, ega ma sündides sinu lauluhäält ära
võtnud?" küsisin keset jõulumeeleolu ja –lõh-
nu. Sest kõik rääkisid, et pärast minu sündi
olla ema ilus lauluhääl kaotsi läinud. Või oli
see hoopis sellest, et isa heinakaarel maha
lasti?

"Mis sa nüüd sellest muretsed, jõululaule lau-
lan ma ikka," kostis ema pehmelt. Ja kui ven-
nad süütasid kuusel küünlad, surus ta mind

oma põlve vastu ja laulis vanaemaga "Püha
ööd".

Järsku kostis pimedast esikust lehmakella ti-
linat. See põlnud meie Noora, sest kus ta tal-
list tuppa sai, vaid jõuluvana. Sattusin suur-
de ärevusse, aga jõulusalmid olid mul raud-
selt peas. Sain jõuluvanalt kingituseks tasku-
tega püksid, uued kindad, värvipliatsid ja
"Lapimaal ömmeldud pätud". Ju vedeles La-
pimaal hulgaliselt sõjaväeranitsaid, sest pätu-
de tallad olid ranitsanahast. Ju kandis jõulu-
moor samasugust ruudulist villast seelikut,
mis emal katki kulus, sest sellisest riidest olid
lõigatud pätude pealsed. Ja kinnastel oli va-
naema saehambakiri. Ju oskas jõulumoor

Jäälilled

ENO RAUD

NÜÜD AIAS SA EI NÄE LILLI,
SEST IGAL POOL ON LUMI MAAS,
KUID VAADATA VÕID JÄÄLILLI:
NEID TÄIS ON KOGU AKNAKLAAS.

a jahipüüss

sama hästi kududa, kas või pimesi nagu vanaema. Ja jõuluvana kotil oli Anna-tädi rohkoti lõhn. Ju tarvitas jõuluvana samu arstirohke, vanainimese asi.

Kõige krooniks oli kuusnurkse tähega jõulumäng – kink kogu perele. Kaheksa kullakarva inglit hakkasid kuuseladvas küünlasoojusest tiirlema, lüües kepikestega vastu kellukesi. Olin maagilisest jõulumängust nõnda haaratud, et ei märganudki, kui tädi Anna tупpa tuli ja kõigile häid jõulupühi soovis.

”Kuhu siis vanaema kadus?” päris ta viimaks. ”Eks ta võtnud jõuluvana toodud arstirohu sisse ning läinud pikali.”

Nüüd olid Anna-tädil kärmed jalad all.

”Mis sa, hull vanainimene, tegid?!” ahastas ta, kui vanaema oli oksendanud ja piima joonud. ”See oli ju koimürk, mida riidekappi pannakse.”

Jah, eks vanaema rääkinud kõigile, et tema peab oma riideid surmani kandma, tal oli koitõrjeks rohtu vaja. Ju sai sellest jõuluvanagi kuulda.

”Noh, nüüd ma ei lähe ial koitama ja elan saja-aastaseks,” ütles vanaema.

Uue aasta vastuvõtuks mõõtis Rein püssirohtu ja surus laengud padrunikesta. Tahtsime isa jahipüüssist pauku teha. Pärast tuli püss seina vahele uuesti ära peita. Heino hoiatas, et muidu tuleb ”onu nõukogude miilits” ja

saadab meid tulirelva varjamise pärast Sibirisse. Aga püss oli isa mälestus, löi kaitsva mehekäe tunde üksikus talumajas.

Kui kell sai kaksteist, läksime kõik lumehangedes õuele. Olime justkui üksi maailmas. Rein suunas püssitoru vastu tähistaevast, mina vajutasin triklile. Käis niisugune jumakas, et Anna-tädil loksus kohv üle tassiaäre ning hundid jätsid viie versta kaugusel ulgumise. Minul oli üks kõrv päris lukus. Tallist aga vastas Noora ammumine ning me kõik puhkesime naerma ja jooksime talle ja lamastele leiba andma.

Eestimaa uuesti iseseisvumiseni jäi veel 41 aastat.

Uutes taludes

ERIKA ESOP

KIRKAD KUUSED,
VALGED SALUD,
HÄRMAKLAASIST OJAVEED...
SIIN- JA SEALPOOL UUED TALUD,
UUED TALUD, UUED TEED.

KORSTNAIST TÕUSEB SUITSUPILVI,
TARES EMA VAAGNAID SÄEB,
AKNAL UUDISTAVAID SILMI
MUHE JÕULUVANA NÄEB.

Jõululaupäev

IRA LEMBER

Illustreerinud EVA

Jõululaupäeva hommikul on kõigil rutt. Nii on igal aastal. Ainult koer on selle vahepeal ära unustanud. Ja nüüd koer imestab ja mõtleb, mis küll tema pererahvaga toimub.

Köögist tuleb isuäratavat lõhna. Koer läheb asja uurima.

Ema pöörleb nagu vurrkann pliidi ja laua vahet. Hetkel mureseb ta, kas pühadesai ikka korralikult kerkib. Seetõttu ei märka ta koera enne, kui tema saba peale komistab.

"Mis sina siin nüüd konutad!" pahandab ema. "Mine ometi eest ära!"

Koer pole harjunud, et temaga sellisel toonil räägitakse. Ta läheb solvunult tuppa. Isa on juba kuuse tuppa toonud ja püüab seda nüüd nurka sobitada. See ei õnnestu tal just hästi, sest kuusk juhtub olema kõrgem kui tuba. Isa vaeb, kas teha kuusk lühemaks või puurida lakke auk. Koer jääb kah vaatama. Isa ei pane teda üldse tähele, teeb sammu tagurpidi ja koer jääb talle jalgu.

"Mine ometi jalust ära! Sina, jah, siit veel puudud," ütleb isa pahaselt. See on liig. Koer laseb saba sorgu. Ta lon-

va hommikul

RI VÄHI

gib esikusse. Seal pühib perepoeg parajas-
ti põrandat. Koer unustab korrapealt oma
solvumise. Siin on ju midagi tema jaoks.
Ta haarab hammastega harjast kinni ja
ootab, et mäng läheks lahti. Ent poiss tõr-
jub koera eemale.

"Jäta järele! Kas sa ei näe, et mul on täna
kiire."

Koera saba on nüüd vajunud päris jalge
vahele. Ta läheb peretütre tuppa. Tüdruk
mängib klaverit, õigem oleks öelda, harju-
tab jõululaulu, mida õhtul jõuluvanale
mängida. Koer istub klaveri juurde ja ajab
kõrvad kikki. Iga vale noodi puhul ta hau-
gatab. Ta on ju asjatundlik koer.

See teeb tüdruku närviliseks.

"Mine siit ära! Sa segad minu mängu."

Ja koer jookseb minema, teeb end mada-
laks ja kaob diivani alla. Vahepeal on isa
kuuse veidi lühemaks saaginud ja nüüd
passib see tuppa otse oivaliselt.

"Tulge vaatama, kuusk on paigas!" hüüab
isa, sest tahab ta ju oma rõõmu teistega ja-
gada.

Ent kõik peale ühe on tegevuses ega kuu-
le isa hüüdu. See üks see-eest aga on kui
värten kohal ja haugatab kiitvalt.

Äsjaseid solvumisi poleks nagu olnudki.

Jõuluõhtul

ENO RAUD

MINE LÄBI LUME, KUNI
LÕPUKS JÕUAD KUUSIKUNI,
KUS KUUSE LADVAS KUMAB KÄBI
JA ORAV HÜPPAB ÕHTU LÄBI.
SEAL KUUSED OKSI KAHISTAVAD
JA JÕULUJUTTU SAHISTAVAD.
NEILT KUULEDKI, ET JUBA TEEL
ON JÕULUVANA OMA REEL.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Enne jõule hakkas Kaaren Kaarel tundma huvi, kust jõulude pidamise komme pärit on. Kuulukse, et juba vähemalt 4000 aastat tagasi pidasid meie esivanemad ja lähemad naaberrahvad detsembri lõpul rõõmupidu, mida nad jõuludeks kutsusid. Ja oli ka põhjust pidutseda. Pikkade pimedate ööde tusk ja kurvameelsus hakkas enne pööripäeva ja lamaid kaduma, kui kukesammud päevavalgust pikemaks venitama asusid. Siis läks ju hingki kuidagi helgemaks ja inimesi täitis taas lootus. Et pimedust kiiremini eemale peletada, põletati hiigelsuuri lõkkeid, mille ümber söödi-joodi ja mängiti-tantsiti. Neist lõketest on tänapäevaks saanud komme künlaid põletada. Kuid mitmel maal asetatakse lauale ka pisike kaunistatud palgijupp. Jõulutordidki tehakse tihti puuhalu-kujulistena.

Noist hallidest aegadest on saanud alguse ka meie jõulukuuse komme. Siis toodi küll metsast ainult kuuseoksi ja kinnitati need maja külge. Meie esivanemad uskusid, et kuuse igavene haljus julgustab seemneid paremini idanema. See oli inimeste kõige suurem soov, sest viljasaagist sõltus kogu elu.

Illustreerinud HELI VEIGEL

Küllap tähistati aastalõpus sellepärast ka Rooma riigis saturnaalipühi. Roomlased arvasid, et põllupidamise eest hoolitseb jumal Saturnus. Sellest siis ka pühade nimi. Pühitsemine seisnes põhiliselt nädalapikkuses ohtras söömisel. Kentsakas komme oli nägusid mustaks võõbata ning loomanahku ja veidraid peakatteid kanda. Mõnedes maades teevad lapsed endale praegugi jõuluajal sarnaseid pabermütse.

Saturnaalipühad olid eriti suureks rõõmuks vaestele ja orjadele, sest need olid ka vendluse ja võrdsuse pühad.

2000 aastat tagasi – umbes samal ajal, kui roomlastel oli kombeks saturnaalipühi pidada, tekkis põhjus, miks me tänapäeval jõule peame. Nimelt sündis siis ühte täiesti vaesevõitu juudi perekonda iseäralik poisslaps. Talle pandi nimeks Jeesus, nagu ingel ta ema oli õpetanud. Jeesusel tuli elus täi-

Hülged

Kuigi hülged on meie kodulooduse pärisasukad, niisama kui hundid, karud ja rebased, pole paljud lapsed neid peale loomaaja kusagil mujal kohanud. Vahest mõned rannalapsed on saanud neid ka kauguses kaldakividel külitamas silmata. Enamaks pole kahjuks meie kaua aega kiivalt kohalike elanike eest kaitstud "suure mere" kaldad võimalust andnud. Veelgi vähem on lapsi, kes teavad, et neid omapäraseid elukaid koguni kaks liiki siinkandis ette tuleb. Päril võimatu pole kolmandagi liigi – randali – sattumine meie vetesse, kus neid sajakonna aasta eest olevat sagedamini liikumas nähtud.

Suurem meie hülgeist – hallhüljes – võib kaaluda isegi kuni 300 kilo. Emased on siiski kuni kolmandiku võrra väiksemad, nii 200 kilosid. Nende karvastiku üldiselt halli pinda ilustavad ebamäärase kujuga tumedad laigud. Oluline tunnus on pikk sirge koon, mis läheb silmade kohal ilma märgatava piirita laubaks üle.

Väiksemat mõõtu liik – viiger – kaalub kõige paremal juhul kuni 80 kilo. Emased ja isased on ühte mõõtu. Nende

Pildistanud MATI KAAL

karvastiku enamasti hõbehall põhitoon on kaunistatud iseloomulike heledaservaliste mustjate laikudega. Lüheldane koon algab laubaastanguga.

Hülged on suurepäraselt kohastunud eluks vees. Nende keha on veetilga-kujuline. See vähendab veetakistust ega lase pikaajalisel ujumisel väsida. Nina-sõõrmed sulguvad vee all oleku ajaks väga kindlalt ning pinnale tõustes lasevad need elukad kuuldavale pisut puristava ohke. Kõige omapärasem hüljeste iseärasus on nende jäsemete ehitus. Nimelt on neil õla ja küünarvarre ning reie ja sääre osa väga pika vees elamisega kõvasti kängunud ja moodustavad koos labajäsemega veidi aerusid meenutavad loivad. Need hõlbustavad tunduvalt ujumist, ei kõlba aga sugugi kuival maal kõndimiseks. Kaldale sattunud hülged ongi üsna abitud. Seepärast eelistavad nad elada ulgumeres ja lesida kaldast kaugete saarte rannas. Magada ja muidu puhata saavad nad ka vees ulpides. Talviti kogunevad hülged jääle, millesse teevad niinimetatud rindaugud. Nende aukude veerele sünnitavad nad ka oma pojad. Hülgepojad kasvavad üsna kiiresti, algul on nad kaetud pehme udugar-

vaga ega käi vees. Mõnel aastal väga varakult lõõtsuma hakkavad kevadtormid kipuvad jääd enneaegselt lõhkuma. See paneb neil aastail kogu hülgepere juurdekasvu täbarasse seisu. Kultuurmaades katsutakse neil puhkudel hülgehakatiisi kuni karvavahetuseni selleks loodud asutustes toita ja kaitsta. Meilgi on mõnikord õnnestunud ses suhtes üht-teist ära teha.

Keeruliseks muudab nende loomade kaitsmise tõsiasi, et kohati kipuvad hülged kalameeste püüniseid lõhkuma. Rääkimata sellest, et neile nagu meilegi meeldib kala süüa. Õieti nad muud süüa ei oskagi.

Viimastel aastakümnetel on meie koduveed ja kaugemadki mered mitmesuguste mürgiste ainetega tugevasti saastunud. See põhjustab hülgerahva tervisele tõsiseid häireid. Tükati on nende sigimine täiesti lakanud. Jääb vaid loota, et kõikide Läänemere ümber elavate rahvaste ühiste pingutuste varal suudame meie kõigi ühises kodumeres siiski ka need elukad hinges pidada.

MATI KAAL

Kirjasõbrad

Teele Tomingas

EE3600 Pärnumaa

Paikuse

EPT 4-9

Huvid: kleepekad, kommi-paberid, taskukalendrid, muusika.

Tiina Leppnurm

EE3600 Pärnumaa

Paikuse

EPT 4-4

Huvid: kommi- ja nätsupaberid, muusika, ümbrikupildid.

Annikka Sarapuu, 11 a.

EE2411 Tartu mk.

Vara vald

Soovin kirjavahetust 11-12-aastase poisiga, kes elab Tartus. Palun ka fotot!

Merle Katsalainen, 9 a.

EE0902 Tallinn

Pärnasalu 26-7

Kui sul on vanust 9-11, siis võta pliats kätte ja kirjuta mulle.

Elke Haasmaa, 10 a.

EE3502 Rapla mk.

Purku sjk.

Huvid: välismaa kommi- ja nätsupaberid, taskukalendrid, postkaardid.

Kairi Soosaar, 11 a.

EE2711 Võru mk.

Parksepa

Männi 6-20

Huvid: sport, kommi- ja nätsupaberid, karbid.

ta kõikidest kõige olulisem ülesanne – tõestada oma elu, surma ja surmast ärkamisega, et Jumal armastab inimesi.

Tegelikult päris täpselt Jeesuse sünnipäeva ei teatagi. Võib-olla oli see tõesti 24. detsembril. Aga võib-olla hakati seda sellepärast igivanade jõulude ajal tähistama, et Jeesus tõi inimeste ellu samasuguse lootuse nagu pikenev päevavalgus. Vanasti ei levinud uudised nii kiiresti ning alles 900 aastat tagasi hakati jõule peaaegu kõigis Euroopa riikides Jeesuse sünnipäevana tähistama. See sünnipäev sai koguni nii oluliseks, et umbes Jeesuse sünniaastast alates alustati uut ajaarvamist.

Kõrvuti uute kommetega elasid edasi ka vanad head pööripäeva peotavad. Nii on ühel heal jõululõunal ikka olnud oluline osa. Keskjajal, sajandeid tagasi, kestis see 9 tundi ning jõudis haripunkti, kui küpsetatud paabulind lauale kanti. See oli eriti haruldane roog. Tänapäeval on paljudes maades jõuluroaks kalkun. See lind toodi Euroopasse ligi 500 aastat tagasi Lõuna-Ameerikast, täpsemalt Mehhikost.

Jõulukaartide saatmise komme sai elujõudu tänu trükikunsti ja posti edenemisele. Täna-seks on inimesed jõulukaarte saatnud täpselt 150 aastat.

Barbie

Barbie

jõulud

Halloo, armsad "Tähekesed" lugejad! Kas ka teie olete juba nii erutatud nagu mina? Igal aastal hakkab juba detsembri alguses lugema päevi, mis on jäänud aasta kõige põnevama õhtuni – jõuluõhtuni.

Minu sõber Ken kinkis mulle juba jõulukalendri, mille ta ise meisterdas. Seejuures andis ta naljatamisi küll mõista, et võib-olla olen ma selle jaoks juba liiga vana. Aga mina arvan, et sellise asja jaoks ei olda kunagi liiga vana. Nii on mul iga päev silme ees, kuidas tähtis õhtu üha lähemale jõuab. Peale selle tunnen ma iga päev rõõmu nende kingituste üle, mida Ken on jõulukalendri kotikestesse pannud. Esimesel päeval tuli seal välja juuksepannal, teisel päeval šokolaad, kolmandal tilluke nukuke, neljandal Keni pilt... Iga päev toob uue üllatuse. Loomulikult on kogu jõulueelne ootusaeg ettevalmistustega täidetud. Koos ema ja õe Skipperiga küpsetasime me detsembri esimesel nädalalõpul nelja erinevat sorti küpsiseid. Kogu maja lõhnas nagu pagaritöökoda. Kui ma paari päeva pärast läksin keldrisse, kuhu ema küpsisepurgid viis, märkas, et keegi on seal juba näppamas käinud. Oli see Skipper? Või meie isa? Tunnistan ausalt üles, et ega minagi hiilinud keldrisse esimest korda... Noh, aga nüüd küpsetame küpsiseid veel, et ikka oleks kogu jõulude aeg võtta. Ema valmistab ka maitsvaid pasteete ja teisi hõrgutisi, mis kõik on jõulude ja vana-aastaõhtuks mõeldud.

Jõuludeks on vaja osta või valmistada ka kingitused. Isa saab ilusa tumesinise kampsuni, mida ma olen juba viis kuud kudunud. Polnud sugugi lihtne kudumistööd kogu aeg tema eest peita! Skipperile meisterdasin sätendavatest kividest ja hõbetraadist kenad kõrvarõngad. Ema saab kutse kuulsa orkestri klassikakontserdile, mis toimub jaanuaris meie linnas. Me lähme sinna kahekesi ja korraldame endale toredate õhtu. Oma sõbrale Kenile kingin ma moodsa jalgratta, mida ta on ammu igatsenud. Küll ta teeb alles suured silmad...

Pidulikult jõuluõhtuks õmblesin ma endale imeilusa rohelise sametkleidi, mis on kaunistatud punaste ja valgete litritega. Sinna juurde meisterdasin samast kangast ilusa juukselehvi ja väikse kotikese.

Te näete seda kõike pildil, eks ole kleit nagu tõeline unelm. Selle kleidiga lähen ma kindlasti ka uusaastaballile, mis toimub nädal aega hiljem.

Täna soovin ma kõikidele eesti lastele ilusaid ja õnnistatud jõulupühi ning rõõmsat uut aastat!

Sel kuul võite võita 12 rohelise sametkleidiga pühade-Barbie't. Küsimused on sellised:

1. Mitut sorti küpsiseid Barbie, Skipper ja ema küpsetasid?
2. Mida Barbie kingib oma sõbrale Kenile jõuludeks?
3. Mis värvi litrid on Barbie uhkel kleidil?

Ainult talongil saadatud vastuseid ootame toimetusse hiljemalt 16. jaanuariks.

Aadress on: EE0007 Tallinn, Pärnu mnt. 67a, "Täheke", Barbie.

Barbie

12

Septembrikuus võitsid sünnipäeva-Barbie KÄTLIN VEEBER ja HELIN RÄÄGEL Pärnust, MERJE KANGUR Abja-Paluoja, AIVAR RAE Haljalast, KADRI LEISSON Rannust, INGRID LANDRA Kuremäelt, KRISTEL KAMENIK Sojamaalt, KERSTI PITK Haabneemest, JAANA SERIKOVA Võrust, AGNES SAMOLDINA Värskast ja MAIGA NÖMMISTE Tallinnast.

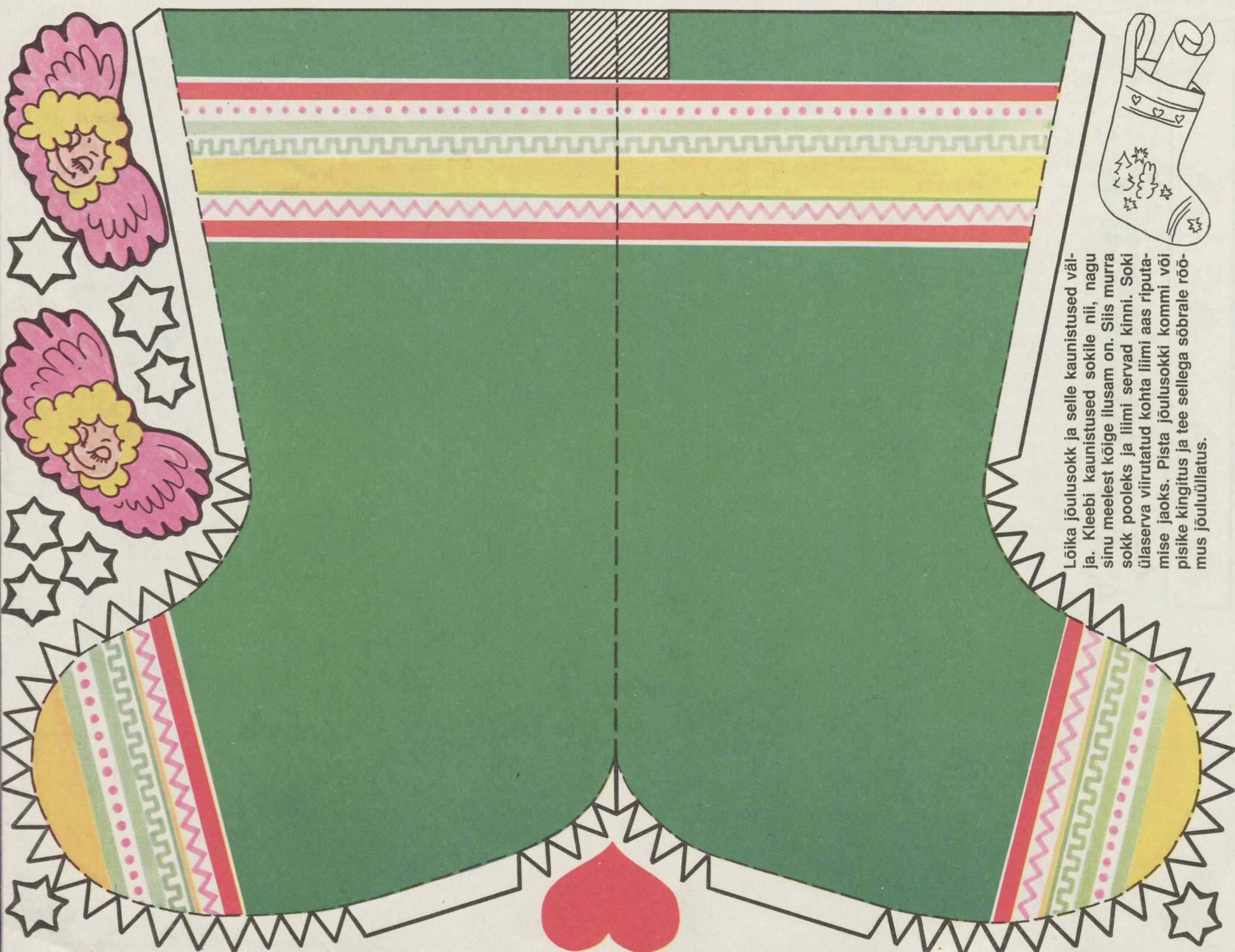
1. _____
2. _____
3. _____

Jõulusukk

Joonistanud HELI VEIGEL

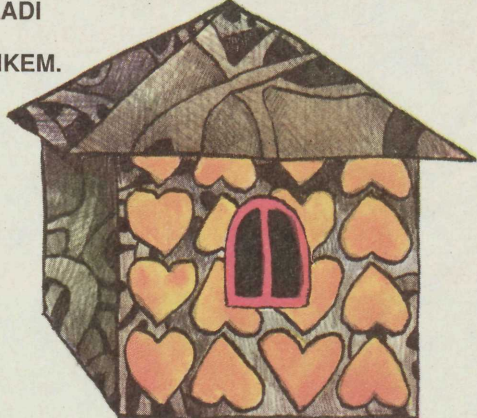

Lõika jõulusokk ja selle kaunistused välja. Kleebi kaunistused sokile nii, nagu sinu meelest kõige ilusam on. Siis murra sokk pooleks ja liimi servad kinni. Soki ülaserava viirutatud kohta liimi aas riputamise jaoks. Pista jõulusokki kommi või pisike kingitus ja tee sellega sõbrale rõõmus jõuluüllatus.

KUI VÄRVID TÄPPIDEGA LAIGUD ÄRA, SAAD TEADA, MIS KINGITUSED JÕULUVANA KOTIS ON.

MITU PLAADITÄIT TAINAST KULUB SELLE PIPARKOOGIMAJA EHTAMISEKS, TEADES, ET ÜHEST KATUSEVIILUST SAAKS VALMISTADA POOLE PLAADI JAGU PIPARKOOKE, SEINAST AGA KAKS KORDA ROHKEM.

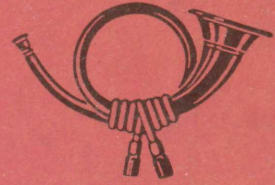
Joonistanud PIRET RAUD

LEIA ÜLES JÕULUVANA PÕTRADE HULKA EKSINUD NÄÄRISOKK

MITU PÄKAPIKKU ON ENNAST KUUSE SISSE ÄRA PEITNUD?

Lasteajakiri «TÄHEKE»
Asutatud jaanuaris 1960.
Ilmub kord kuus.

Toimetuse aadress:
EE0109 Tallinn
Pärnu mnt 67a

Peatoimetaja
ELJU MARDI tel. 681-495
Vastutav sekretär
VIIVI VAARIKSAAR tel. 681-497
Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP tel. 681-497
Kunstiline toimetaja
JAAN TAMMSAAR tel. 681-400

Tallinna Ajakirjandustrükikoda
EE0190 Tallinn Pärnu mnt. 67a
Trükiarv 32720
Tell. nr. 3780.

Toimetus käsikirju ei tagasta

Esikaane joonistanud TARMO VAARMETS

MILLISEID MÄNGUASJU MUUSEUMIS

TIIA TOOMET
EI
OLE

EESTI RAHVA MUUSEUMIS ON AINULT VÄIKE OSA ENDISAJA TALULASTE MÄNGUASJADEST. ENDISAJA TALULASTEL OLI TEGELIKULT HOOPIS ROHKEM MÄNGUASJU KUI TÄNAPÄEVA LINNALASTEL. ENDISAJA TALULASTEL OLII NII PALJU MÄNGUASJU, ET NEID EI MAHUTAKS ÄRA KA KÕIK MAAILMA MUUSEUMID KOKKU.

TALULAPSED ELASID SÕNA OTSESES MÖTTES MÄNGUASJADE KESKEL. MÄNGUASJU VEDELES TOA TAGA, KASVAS MAAS, RIPPUS PUUS, UJUS VEES, HÕLJUS ÕHUS. TULI VAID MÄRGATA, ÄRA TUNDA, KÄSI VÄLJA SIRUTADA. TULI VAID MÄNGIJA SILMAGA VAADATA. MÄNGIJA SILMA EES MUUTUS KÕIK VÕLUVÄEL TEISEKS. MÄNGIJA SILMA EES MUUTUS LIIV JAHUKS JA KIVIKESTEST

HIND 1 KROONI

Illustreerinud MARE HUNT

SAID SUHKRUTÜKID, TÜHI VIKSIKARP MUUTUS PAJAKS JA KIVI MUUTUS PALAVAKS PLIIDIRAUAKS. LEPALEHED MUUTUSID HÕBERUBLADEKS, KASELEHED KULDRAHADEKS, HANESULED MÕISAHÄRRAKS JA MÕISAPROUAKS. LAASTUD MOONDUSID LAEVADEKS, PUUPULGAD INIMESTEKS, KUUSE- JA MÄNNIKÄBIDEST SAID LEHMAD JA SEAD, VANDEST KASUKARIBADEST LAMBAD JA KARJAKRANTSID.

KUI LAPSEL OLII MÄNGIJA SILM JA MÄNGIJA MEEL, HAKKAS PAJUOKS TEMA KÄES VILET AJAMA, ORASHEIN JA RUKKIKÖRS HÄÄLT TEGEMA, PUTKEVARS VETT PRITSIMA. KASETOHUST LIND SAI TIIVAD JA TÕUSIS ÕHKU.

KUI LAPSEL OLII MÄNGIJA SILM JA MÄNGIJA MEEL, POLNUD TAL KUNAGI MÄNGUASJADEST PUUDUS.